

Robbert Dijkgraaf schrijft Obama

14 januari 2009 - KNAW-president Robbert Dijkgraaf analyseert de kansen voor kennis en wetenschap bij Barack Obama aan de vooravond van zijn inauguratie. "Nooit eerder heeft een Amerikaans president meer talent om zich heen gehad om de stem van de wetenschap in beleid door te laten klinken." Dijkgraaf hoopt dan ook dat deze man van Harvard "de zuivere stem van de ratio weer over de wereld zal laten klinken."

Mijnheer de President,

Het zal u niet licht vallen het imago van de Verenigde Staten in de wereld te herstellen. De economische wereldmacht is weggesmolten in de kredietcrisis, aangestoken door slechte hypotheek en onverantwoorde financiële constructies. De militaire wereldmacht is weggezakt in het woestijnzand van Irak, in een zinloze oorlog zonder winnaars. De morele wereldmacht is zoekgeraakt in de cellen van Guantanamo en de martelkamers van Abu Ghraib.

Maar er is één terrein waar het u veel gemakkelijker zal vallen het schip los te trekken. Daar zijn de fundamenten in orde, daar is het overwicht van uw land massaal, daar heeft u het merendeel van het mondiale talent in huis, daar is de Verenigde Staten voor bijna iedereen in de wereld nog het beloofde land. Dat terrein is de wetenschap. Amerikaanse universiteiten en onderzoeksinstituten domineren de wereld, maar hun positie is onder president Bush onder vuur gekomen. Aan u de taak deze terugslag te herstellen.

Stop daartoe allereerst de negatieve interferentie tussen ideologie en wetenschap. Hef zo snel mogelijk de federale beperkingen rond stamcelonderzoek op, geef geen ruimte meer aan de *intelligent design*-beweging, en steun ruimhartig de ideeën van de evolutietheorie in alle vormen van onderwijs. Het is een schande dat in zo'n hoogontwikkeld land als de uwe de helft van de bevolking nog een volstrekt middeleeuws wereldbeeld heeft.

Zet vervolgens de poorten weer open voor buitenlandse studenten, in het bijzonder uit moslimlanden. De instroom van internationaal talent is altijd de motor van Amerika geweest. Ik vraag u dit met een dubbel gevoel, want uw verlies kan hier de winst van Europa betekenen. Maar wetenschap is geen *zero-sum game* en uiteindelijk profiteert iedereen van het succes van uw land.

Tenslotte, maak de Verenigde Staten wederom een betrouwbare partner in internationale samenwerkingsverbanden, van deeltjesversnellers tot klimaatonderzoek. De afgelopen jaren is Amerika te veel de grote afwezige geweest op het wereldtoneel van de wetenschap. In deze tijd kan geen enkel land het alleen, zelfs het allergrootste niet.

Uw inspirerende pad naar het Witte Huis heeft de wereld laten zien dat de Verenigde Staten als geen ander land de blik naar de toekomst heeft gericht. Het is dé natuurlijke plaats voor wetenschap en technologie. Toen ik als jong promovendus mijn eerste stappen in Amerika zette, voelde het alsof ik eindelijk thuis kwam. Ik liet de loodzware last van Europa achter en voelde een bevrijdende lichtheid van het bestaan als onderzoeker.

U bent een intellectueel, afgestudeerd aan de beste instellingen en met de hoogste eer. U kent de kracht van woorden, van gedachten, van ideeën, en laat zien dat een scherp verstand geen zwakke plek is. Anders dan u voorganger, die zo gezegd naar zijn revolver greep als hij het woord wetenschap hoorde, kunt u de zuivere stem van de ratio weer over de wereld laten klinken. De wereld zal u dankbaar zijn.

Robbert Dijkgraaf

P.S. Ondertussen heeft u ook op dit punt alle verwachtingen overstegen en een wetenschappelijk *dream team* om u heen verzameld. De benoeming van Nobelprijswinnaar [Steven Chu](#) als minister van Energie is een briljante keuze. Chu heeft de afgelopen jaren als directeur van Lawrence Berkeley National Laboratory een enorme impuls gegeven aan het onderzoek naar nieuwe vormen van energie. Zo slaagde hij erin oliegi-gigant BP \$ 500 miljoen te laten investeren in een gezamenlijke Energy Bioscience Institute. Vorig jaar gaf hij nog een zeer inspirerende lezing bij de conferentie Physics@FOM in Velthoven, waar hij ook de verzamelde Nederlandse natuurkundigen wist te overtuigen.

Als Science Advisor heeft u John Holdren voorgesteld, fysicus en hoogleraar milieukunde in Harvard. Het is moeilijk iemand te vinden met meer ervaring in het grensvlak van wetenschap en politiek, in het bijzonder op de onderwerpen van kernwapens, klimaatonderzoek en energiepolitiek. Nobelprijswinnaar Harold Varmus, geneticus Eric Lander en “klimaattsaar” Carol Browner completeren uw team. Nooit eerder heeft een Amerikaans president meer talent om zich heen gehad om de stem van de wetenschap in beleid door te laten klinken.

Robbert Dijkgraaf is universiteitshoogleraar wiskundige fysica aan de Universiteit van Amsterdam en president van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.